

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea unor hotărâri ale
Guvernului (producerea materialului de înmulțire și plantare fructifer și subvenționarea
investițiilor în agricultură)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Proiectul actului normativ este elaborat din proprie inițiativă pentru soluționarea unor deficiențe și lacune legislative.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative Hotărârea Guvernului nr. 94/2024 cu privire la producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer destinat producției de fructe stabilește cadrul general de reglementare a activităților de producere, control și certificare a materialului de înmulțire și plantare fructifer, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene. Totuși, în procesul de implementare a prevederilor acestei hotărâri au fost identificate unele neclarități și lacune care afectează aplicarea uniformă a normelor și asigurarea trasabilității materialului fructifer. În prezent, unele dispoziții ale hotărârii nu prevăd suficient de detaliat informațiile obligatorii care trebuie indicate pe eticheta materialului de înmulțire și plantare fructifer, fapt ce îngreunează identificarea completă a originii și a caracteristicilor materialului comercializat. Lipsa specificării explicite a elementelor precum țara de origine, furnizorul, numărul de înregistrare, soiul, portaltoiul, specia și numărul lotului generează dificultăți în monitorizarea și controlul lanțului de trasabilitate, aspect esențial pentru conformitatea cu standardele fitosanitare și de calitate. Prin urmare, modificările propuse la Hotărârea Guvernului nr. 94/2024 sunt determinate urmare a necesității: <ul style="list-style-type: none">• Completării cu informațiile obligatorii de pe eticheta materialului fructifer, pentru a asigura o trasabilitate completă și corectă;• includerea metodei de înmulțire prin stoloni și drajoni, pentru o reglementare clară și aplicabilă tuturor speciilor și tipurilor de material;• reformulării prevederii privind controlul și certificarea, pentru a reflecta fidel aplicarea schemelor fitosanitare corespunzătoare;• stabilirea termenului de păstrare pentru materialul de tip „Frigo”, în vederea uniformizării practicilor de control și evidență. Hotărârea Guvernului nr. 491/2023 cu privire la subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și a mediului rural reglementează condițiile și criteriile de eligibilitate pentru beneficiarii de subvenții, domeniile prioritare de investiții – precum dezvoltarea infrastructurii de irigații, modernizarea fermelor, procesarea produselor agroalimentare, promovarea tehnologiilor ecologice și diversificarea activităților economice în mediul rural. La fel, în adresa MAIA, a parvenit propuneri de modificare a actului normativ din partea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, structură organizațională din sfera de competență a Ministerului, responsabilă de gestionarea și controlul Fondului național de

dezvoltare a agriculturii și mediului rural. Motivul fiind eroarea depistată la pct. 37, subpct. 1), lit. c), liniuța 4 și anume cuvântul „cireș” care deja se regăsește la lit. b).

Prezentul proiect are drept scop eliminarea erorilor și interpretărilor greșite, sporirea clarității și preciziei normelor care reglementează domeniul de subvenționare în agricultură și mediul rural.

Hotărârea Guvernului nr. 94/2024 conține lacune și imprecizii care afectează trasabilitatea, uniformitatea aplicării și claritatea obligațiilor pentru operatori. Etichetarea nu include toate informațiile necesare pentru identificarea completă a materialului, unele metode de înmulțire utilizate în practică nu sunt reglementate, iar formulările referitoare la controlul și certificarea materialului nu reflectă pe deplin cerințele schemelor fitosanitare europene. În plus, Hotărârea Guvernului nr. 491/2023 conține o eroare materială ce poate genera interpretări greșite privind eligibilitatea la subvenționare. Aceste deficiențe impun intervenția legislativă pentru a asigura coerența, claritatea și alinierea la standardele UE.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 94/2024 cu privire la producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer are drept scop perfecționarea cadrului normativ existent, prin completarea și clarificarea unor prevederi esențiale referitoare la etichetare, control, certificare și păstrarea materialului de înmulțire.

Formularea actuală a unor puncte din hotărâre (în special punctele 170, 184 și 206) nu acoperă în mod explicit toate metodele de înmulțire practice (de exemplu, prin stoloni sau drajoni) și nici particularitățile de păstrare a unor tipuri specifice de material, cum este materialul de tip „Frigo”. Aceste omisiuni creează neclarități pentru producători și pentru autoritățile de certificare, determinând interpretări diferite și aplicare neuniformă a prevederilor.

Se introduce o listă clară de informații obligatorii care trebuie indicate pe etichetă, în vederea asigurării trasabilității complete a materialului fructifer, precizarea expresă a următoarelor informații obligatorii:

- Țara de origine;
- Denumirea furnizorului;
- Numărul de înregistrare;
- Denumirea soiului, portaltoiul și specia;
- Numărul lotului.

Această completare contribuie la o mai bună identificare a materialului pe tot lanțul de producere și comercializare.

Totodată, prevederea referitoare la controlul și certificarea materialului fructifer (pct. 184) necesită o formulare mai clară privind aplicarea schemelor fitosanitare „Virus Free” și „Virus Tested”, în conformitate cu cerințele anexei nr. 8, pentru a asigura un sistem unitar de evaluare și certificare a materialului de înmulțire. Instituirea expresă a prevederii potrivit căreia statutul biologic al materialului săditor stabilit prin schemele fitosanitare „Virus Free” și „Virus Tested”, confirmat prin certificat emis de un laborator autorizat, constituie temei obligatoriu pentru certificarea oficială, este necesară pentru asigurarea coerenței și funcționalității sistemului național de certificare a materialului de înmulțire fructifer.

În forma actuală a reglementării, deși schemele fitosanitare sunt prevăzute în anexa nr. 8, nu este consacrat expres efectul juridic al certificatului privind statutul biologic în cadrul procedurii de control și certificare oficială. Această omisiune generează o lacună normativă, care permite interpretări divergente și poate conduce la aplicarea neuniformă a cadrului legal de către autoritatea competentă. În lipsa unei dispoziții imperative, certificatul emis de laborator riscă să fie tratat ca un document auxiliar, fără valoare juridică determinată în procesul de certificare.

Prin consacrarea expresă a caracterului de „temei obligatoriu” al statutului biologic confirmat, se realizează o integrare clară și directă a rezultatului testărilor fitosanitare în

procedura administrativă de certificare. Astfel, se elimină orice marjă excesivă de apreciere a autorității, se consolidează principiul legalității și se asigură previzibilitatea aplicării normei. Producătorii de material săditor vor beneficia de securitate juridică, iar autoritatea de control va acționa în baza unor criterii clare și obiective.

Totodată, această clarificare normativă contribuie la instituirea unui sistem unitar de evaluare și certificare, în care componentele tehnice (testarea și confirmarea statutului biologic) sunt corelate în mod explicit cu procedura administrativă de certificare oficială. În acest mod, se evită blocajele administrative, se reduce riscul litigiilor și se asigură respectarea principiului proporționalității în exercitarea competențelor autorității publice. Introducerea unei prevederi exprese care stabilește că statutul biologic confirmat prin certificat emis de un laborator autorizat constituie temei obligatoriu pentru certificarea oficială este necesară pentru eliminarea ambiguităților normative, garantarea aplicării uniforme a schemelor fitosanitare „Virus Free” și „Virus Tested” și consolidarea cadrului juridic al certificării materialului săditor în conformitate cu principiile buneii administrări.

Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 491/2023 cu privire la subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și a mediului rural propune modificarea:

- pct. 37, subpct. 1), lit. c), liniuța 4, prin excluderea cuvântului „cireș”. Motivul modificării reprezintă excluderea unei erori care creează confuzii în cadrul procesului de aplicare a prevederilor legale și de calculare a mărimii subvenției pentru fermierii eligibili;

- pct. 43 subpct. 5) completarea cu cuvintele „pentru plantații viticole cu soiuri de struguri pentru vin”. Această completare este necesară pentru asigurarea coerenței dintre condițiile specifice și schema de subvenționare, întrucât este condiționat de densitatea plantației doar suportul financiar prevăzut plantațiilor viticole cu soiuri de struguri pentru vin (pct. 45 subpct. 1) lit. b)).

În prezent, lipsa acestei precizări determină situații în care solicitanții de subvenții pentru înființarea plantațiilor viticole cu soiuri de struguri pentru masă sunt considerați neeligibili din motive formal-interpretative, deși plantațiile înființate corespund cerințelor tehnice aplicabile subvenției. Această lacună normativă generează interpretări diferite din partea autorităților responsabile, refuzuri de plată nejustificate, contestații și întârzieri în procesarea dosarelor, afectarea accesului la suportul financiar destinat investițiilor viticole cu soiuri de struguri pentru masă.

Menționăm că această completare nu modifică regulile de eligibilitate și nu afectează drepturile sau obligațiile fermierilor, ci doar corectează un neajuns tehnic, pentru aplicarea spiritului financiar.

- pct. 43 subpct. 10) se exclude propoziția „Înființarea plantației viticole cu material săditor de categoria biologică "Standard" se subvenționează până în anul 2025 inclusiv”.

Excluderea limitării temporale este necesară din următoarele considerente:

- lipsa capacității naționale de a furniza material săditor de categoria „Certificat” în volume suficiente, așa cum institutul de profil nu pot asigura, în prezent, pepinierele viticole naționale cu material altoi de categoria „Certificat” în cantitățile solicitate de sector, în special pentru soiurile autohtone și de selecție nouă. Această insuficiență structurală face imposibilă tranziția integrală către plantații cu material „Certificat” după anul 2025;

- limitarea subvenției până în 2025 generează instabilitate și descurajează investițiile deoarece fermierii care planifică investiții pe termen mediu și lung nu pot proiecta fezabilitatea economică a înființării plantațiilor în contextul unei reglementări cu termen de expirare strict. Această situație stopează investițiile în sectorul viticol și, respectiv, îndeplinirea obiectivului stabilit de stat de extindere a suprafețelor viticole moderne cu soiuri solicitate de piață;

- eliminarea termenului „până în 2025” asigură echitate și acces mai larg la subvenții și limitează favorizarea doar a operatorilor care au dispus anterior de resurse financiare pentru a investi rapid sau pentru a importa material „Certificat”. Fermierii mici și mijlocii, precum și cei care nu au demarat până acum investiții din motive obiective, ar fi dezavantajați, ceea ce

contravine principiilor de echitate și competitivitate prevăzute de cadrul general de subvenționare;

- materialul săditor „Standard” produs în Republica Moldova, conform dovezilor și practicilor agricole, prezintă o stabilitate superioară și o adaptare mai bună la condițiile pedoclimatice locale. În schimb, materialul „Certificat” importat a generat, în numeroase cazuri, pierderi semnificative, datorită sensibilității sporite la condițiile climatice locale, aspect care afectează direct durabilitatea investițiilor.

- la pct. 20, alin. (5) după cuvintele „ca parte componentă a proiectului” se completează cu textul „sistemului de irigare, sau asociată a unui sistem de irigare existent, predestinată acoperirii consumului de energie electrică sau combustibil la pomparea apei prin sistemul de irigare.

Scopul modificării respective este dictată de necesitatea creării premiselor pentru dezvoltare și întreținerea și exploatarea sistemelor de irigare, inclusiv prin darea unor interpretări clare în Regulamentul respectiv.

- la pct. 35 subpct. 6) se exclude textul: „Înființarea plantației perene cu material săditor de categoria biologică „Obișnuit” se subvenționează până în anul 2025 inclusiv”.

Modificarea este determinată de necesitatea asigurării unui cadru normativ clar, stabil și previzibil pentru beneficiarii mecanismului de subvenționare. Plantațiile perene presupun investiții semnificative pe termen lung, iar fermierii planifică înființarea acestora cu mult timp înainte de realizarea efectivă a investiției. În acest context, menținerea unei limite temporale în cadrul condițiilor de eligibilitate poate genera incertitudine pentru producători în procesul de planificare a investițiilor.

Totodată, menținerea prevederii în forma actuală ar putea conduce, după anul 2025, la interpretarea că plantațiile perene înființate cu material săditor din categoria biologică „Obișnuit”/C.A.C. nu mai pot beneficia de subvenționare, chiar dacă restul condițiilor prevăzute de regulament sunt îndeplinite. Eliminarea termenului menționat previne astfel de interpretări restrictive și contribuie la aplicarea uniformă a normei.

De asemenea, mențiunea respectivă are caracter tranzitoriu, iar menținerea acesteia în cadrul normei nu mai este justificată din perspectiva stabilității cadrului de reglementare. Prin urmare, excluderea sintagmei „până în anul 2025 inclusiv” are scopul de a elimina o prevedere temporară, de a simplifica reglementarea și de a asigura un cadru normativ coerent și predictibil pentru implementarea mecanismului de subvenționare destinat înființării plantațiilor perene.

Includerea prevederii la pct 3. „3. Pct. 1 din prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar pct. 2 intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.,,. Stabilirea unor termene diferite de intrare în vigoare este determinată de necesitatea asigurării unei implementări eficiente și previzibile a modificărilor propuse.

Astfel, pct. 2 urmează să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, întrucât Ministerul intenționează lansarea unui apel pentru depunerea cererilor de subvenționare înainte de abrogarea hotărârii vizate. Intrarea imediată în vigoare a acestei prevederi este necesară pentru a permite aplicarea operativă a normei și pentru a evita eventuale blocaje administrative în procesul de recepționare și examinare a cererilor depuse de către potențialii beneficiari.

De asemenea, această soluție normativă permite asigurarea continuității mecanismelor de sprijin, astfel încât beneficiarii să nu fie afectați de eventuale perioade în care nu ar exista un cadru juridic aplicabil pentru lansarea apelurilor sau pentru depunerea cererilor de subvenționare.

Includerea speciilor *Hippophae rhamnoides* L. (cățina albă) și *Lycium barbarum* L. (goji) în Anexele nr. 1, nr. 2, nr. 5 și nr. 6 a Hotărârii Guvernului nr. 94/2024 este necesară pentru a reflecta evoluțiile actuale din sectorul pomicol și pentru a răspunde cerințelor tot mai diversificate ale pieței. În ultimii ani, aceste culturi au cunoscut o dezvoltare semnificativă, fiind apreciate pentru valoarea lor nutritivă ridicată și pentru conținutul bogat în vitamine, antioxidanți și alte substanțe bioactive, fapt ce determină o cerere în creștere atât pe piața internă, cât și la export.

Totodată, introducerea acestor specii contribuie la diversificarea producției pomicele și oferă producătorilor alternative viabile la culturile tradiționale. Cătina albă și goji se remarcă printr-o bună adaptabilitate la condițiile pedoclimatice din Republica Moldova, inclusiv prin rezistența la secetă și capacitatea de a valorifica terenuri mai puțin productive. În special cătina albă poate fi cultivată pe soluri degradate, având și un rol important în protecția și ameliorarea acestora.

Din perspectiva reglementării, includerea acestor specii în anexa menționată este esențială pentru asigurarea unui cadru clar privind producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare. Aceasta va permite certificarea calității materialului săditor, va preveni introducerea pe piață a materialului neconform și va asigura trasabilitatea, în conformitate cu standardele naționale și europene.

În același timp, această completare contribuie la alinierea cadrului normativ național la tendințele internaționale și creează premise favorabile pentru atragerea investițiilor în sector, precum și pentru dezvoltarea exporturilor. Prin urmare, includerea acestor specii reprezintă un pas necesar pentru consolidarea unui sector pomicol modern, competitiv și adaptat provocărilor actuale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

În contextul celor menționate supra, se constată că aplicarea unor scenarii alternative decât cele expuse prin prisma proiectului propus nu va produce efectul scontat în măsura în care să corespundă atingerii obiectivului stabilit. Intervenția propusă asigură aplicarea uniformă și coerentă a cadrului legal, contribuind totodată la îmbunătățirea trasabilității materialului de înmulțire și plantare fructifer și la consolidarea sistemului de control și certificare fitosanitară. Modificările propuse sunt proporționale cu problemele identificate, vizând doar aspectele care necesită clarificare sau completare, ceea ce permite menținerea stabilității cadrului normativ și conformitatea acestuia cu cerințele europene.

Respectiv, alte modalități de soluționare a problemelor definite și descrise mai sus nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 94/2024 cu privire la producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer destinat producției de fructe nu implică costuri de conformare finanțate din bugetul de stat.

Implementarea prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 491/2023 cu privire la subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și a mediului rural nu implică costuri de conformare finanțate din bugetul de stat.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea acestui proiect nu necesită alocarea surselor financiare suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea modificărilor propuse la Hotărârea Guvernului nr. 94/2024 va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, în special asupra producătorilor, importatorilor, distribuitorilor și comercianților de material de înmulțire și plantare fructifer, deoarece:

- facilitează conformarea la cerințele legale și fitosanitare;
- sporesc transparența și credibilitatea pe piața materialului fructifer;
- reduc costurile generate de neclarități administrative;
- contribuie la alinierea practicilor naționale la standardele Uniunii Europene, oferind premise mai bune pentru accesul pe piețele externe.

<p>Totodată, modificarea adusă Hotărârii nr. 491/2023 va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, facilitând dezvoltarea economică a fermierilor ce vor beneficia de subvenții, sporind producerea autohtonă.</p>
<p>4.4. Impactul social Modificările aduse Hotărârii de Guvern nr. 94/2024 vor genera un impact social pozitiv, contribuind la creșterea încrederii publicului în calitatea și siguranța materialului de înmulțire și plantare fructifer disponibil pe piață. Prin introducerea unor cerințe clare privind etichetarea și trasabilitatea materialului, consumatorii și producătorii agricoli vor avea acces la informații transparente și verificabile despre originea, soiul și calitatea materialului utilizat la înființarea plantațiilor. Aceasta va duce la reducerea riscului de fraudă sau de utilizare a materialului neautorizat, contribuind la protejarea intereselor fermierilor și la creșterea încrederii în producția autohtonă.</p> <p>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Nu este aplicabil.</p> <p>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu este aplicabil.</p>
<p>4.5. Impactul asupra mediului Nu este aplicabil</p>
<p>4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu este aplicabil</p>
<p>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</p>
<p>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Nu este aplicabil</p>
<p>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Nu este aplicabil</p>
<p>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ</p>
<p>Întru asigurarea transparenței procesului decizional, conform prevederilor art.10 și art.11 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Proiectul și Nota de Fundamentare au fost transmise pentru examinare și consultare părților interesate pe e-mail, totodată, au fost plasate pentru consultări publice pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare la compartimentul „Transparență decizională”, rubrica „Proiecte de documente”, și pe pagina web particip.gov.md: - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15443.</p>
<p>7. Concluziile expertizelor</p>
<p>În temeiul art.36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus expertizei anticorupție efectuată de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice efectuată de către Ministerul Justiției, iar avizele sunt introduse în Tabelul de sinteză.</p>
<p>8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent</p>
<p>Nu necesită modificarea altor acte.</p>
<p>9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ</p>
<p>Întreprinderea unor măsuri pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ nu este necesară.</p>

Secretar de Stat

Vasile ȘARBAN